

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

ДОКЛАД НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗВЪРШЕНА ПРОВЕРКА В ОБЕКТИ КЪМ ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ И НА МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

В изпълнение на Заповед № 80-12/15.01.2024 г. на омбудсмана на Република България, екип на омбудсмана извърши планова проверка в периода 28.08.-04.09.2024 г. в следните обекти към Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ при МС) и на Министерство на вътрешните работи (МВР):

1. Отдел „Производство за международна закрила“ кв. „Овча купел“ (ПМЗ „Овча купел“) към Регистрационно-приемателен център гр. София (РПЦ-София), находящ се в гр. София, кв. „Овча купел“, ул. „Монтевидео“ № 21А
2. Отдел „Производство за международна закрила“ кв. „Военна рампа“ (ПМЗ „Военна рампа“) към РПЦ-София, находящ се в гр. София, НПЗ „Военна рампа“, ул. „Локомотив“ № 11;
3. Специален дом за временно настаняване на чужденци – София към Дирекция „Миграция“ на МВР, находящ се в гр. София, кв. „Бусманци“, ул. „Ген. Гурко“ № 65А.

I. ПМЗ „Овча купел“

Плановата проверка на обекта е извършена в изпълнение на Заповед № 80-12/15.01.2024 г. на омбудсмана на Република България, с която е определен график на планирани проверки през 2024 г. на Националния превантивен механизъм (НПМ), както и за да се проследи изпълнението на отправени препоръки, след извършена проверка на НПМ през 2023 г.

Ръководството и служителите на ПМЗ „Овча купел“, оказаха пълно съдействие на проверяващия екип от институцията на омбудсмана, чрез осигуряване на достъп до всички помещения, предоставяне на поискани документи и ненамеса в комуникацията с настанените лица.

1. Капацитет и материално-битови условия

Екипът беше посрещнат от началника на ПМЗ „Овча купел“ г-н В. И., който заема тази длъжност от началото на 2024 г.

Към момента на извършване на проверката сградата, в която се помещава обекта, е с **намален капацитет до 213 лица**, в сравнение с предишния капацитет, който е за 561 души (без да бъде ползван петия етаж от високия корпус). Причината за това е, че трети, пети, шести и седми етаж са затворени и в тях не се настаняват търсещи закрила.

Според представена справка от администрацията на РПЦ-София, през **2023 г.** в сградата на ПМЗ „Овча купел“ са били приети **общо 2637 лица** търсещи закрила. От тях **1234** са деца (53 момичета и 1181 момчета) и 1403 са възрастни (106 жени и 1297 мъже). Броят на приетите в обекта непридружени деца е 1146.

Приетите лица през 2023 г. са от 32 страни по произход, разпределени както следва:

Сирия - 2319 лица;

Мароко – 91 лица;

Ирак – 71 лица;

Египет – 61 лица.

Останалите чужди граждани, настанени в ПМЗ „Овча купел“ през 2023 г., са от държави като Турция, Алжир, Судан, Мали, ДР Конго, Ливан, Коморски острови, Шри Ланка, Ангола, Армения, Беларус, Сомалия, Тунис и др.

От 01.01.2024 г. до 27.08.2024 г. в ПМЗ „Овча купел“ са настанени 932 лица, от които 685 са деца (11 момичета и 674 момчета) и 247 са възрастни (8 жени и 239 мъже). От децата **676 са непридружени**.

Приетите лица са от 18 страни по произход, както следва:

Сирия – 741 лица;

Мароко – 21 лица;

Ирак – 29 лица;

Египет – 120 лица.

Останалите 21 чужди граждани са от други държави като Турция, Алжир, Судан, Куба, Шри Ланка, Сенегал, Сиера Леоне, Туркменистан и др.

Към момента на извършване на проверката броят на настанените лица беше **193** души, от които **167** са непридружени деца от мъжки пол. В ПМЗ „Овча купел“ имаше настанена само **една жена**, гражданка на Коморските острови.

Съгласно Заповед № ЦУ-РД05-228/18.04.2024 г. на председателя на ДАБ при МС, считано от 22.04.2024 г. временно е преустановен приемът и настаняването на търсещи закрила лица в отдел ПМЗ „Овча купел“. Прием и настаняване в този обект се допуска **само в обособената сигурна зона за непридружени непълнолетни**.

Относно препоръката, която омбудсмана на Република България отправи до Министерския съвет, „да се осигурят средства по бюджета на ДАБ за извършване на цялостен ремонт в сградата на РПЦ-София, находяща се в гр. София, кв. „Овча купел“, ул. „Монтевидео“ № 21А“, г-н И. сподели, че след извършената миналогодишна проверка от екип на омбудсмана **не са предприети действия за извършване на цялостен ремонт на сградата, в която се помещава обекта**. Според споделената информация, ремонтните дейности, които се извършват към момента на проверката са:

- ремонт на канализацията на ниското тяло от сградата, в която се помещава ПМЗ „Овча купел“ (завършен);

- ремонт на стая, която ще бъде ползвана от охраната, за да може на първия етаж да се освободи помещение, в което има стълби и от там да минават настанените лица, търсещи закрила (предстоящ).

При справка в Централизираната автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки“ (ЦАИС ЕОП), на 07.11.2023 г. ДАБ при МС е сключила договор по Закона за обществените поръчки с предмет: „Ремонт на помещения в РПЦ – гр. София, ПМЗ кв. Овча купел“.

Съгласно определените в него условия, договарят влиза в сила от датата на регистрирането му в деловодната система на възложителя и е със срок на действие до изчерпване на определения финансов ресурс. Предвидената обща стойност е до 122 000 (сто двадесет и две хиляди) лева без ДДС, съответно до 146 400 (сто четиридесет и шест хиляди и четиристотин) лева с ДДС.

Цената е за цялостно и качествено изпълнение предмета на договора и включва всички разходи по реализацията му, включително цената на вложените материали, извършените дейности, разходите за труд, механизация, транспорт, енергия, складиране и всички останали разходи, както и печалба за изпълнителя.

С оглед на гореизложеното, институцията на омбудсмана намира отправената препоръка за **частично неизпълнена**, поради което **препоръчва на Министерски съвет да бъдат отпуснати средства за извършване на цялостен ремонт на сградата, в която се помещава Отдел ПМЗ „Овча купел“ на РПЦ-София, находяща се в гр. София, кв. „Овча купел“, ул. „Монтевидео“ № 21А.**

Относно препоръката, отправена от омбудсмана на Република България до Министерския съвет, *„да бъдат предприети мерки за подобряване на охраната на РПЦ-София със съдействието на служители от Министерство на вътрешните работи (МВР)“*, от ръководството на Отдел ПМЗ „Овча купел“ съобщиха, че обекта продължава да бъде охраняван от частна охранителна фирма. Все още няма ясна информация кога служители на МВР ще започнат да охраняват обектите на ДАБ при МС, нито има ясни обстоятелства как ще бъде организирана и извършвана самата дейност по охрана от тяхна страна.

Служители на ДАБ споделиха, че търговското дружество, което извършва охраняването на ПМЗ „Овча купел“, изпраща охранители, които са във видимо напреднала възраст и/или не са достатъчно добре обучени.

Към момента на извършване на проверката, г-н И. сподели, че съобразно договора с охранителната фирма, охраняването на ПМЗ „Овча купел“ следва да се извършва от осем охранители през деня и от осем охранители през нощта. Тези условия никога не са спазвани от изпълнителя, като в най-добрия случай броят на изпратените охранители е шест.

Предвид горното, институцията на омбудсмана намира отправената препоръка за **неизпълнена**, поради което **препоръчва на Министерски съвет да бъдат предприети мерки за подобряване на охраната на РПЦ-София със съдействието на служители от Министерство на вътрешните работи.**

Във връзка с отправена препоръка от омбудсмана на Република България до Министерски съвет *„за осигуряването на средства за назначаването на преводачи в структурите на ДАБ при МС“* и отправена препоръка до Председателя на ДАБ при МС, *„да бъдат назначени преводачи за РПЦ-София“*, проверяващият екип беше информиран, че от една година ПМЗ „Овча купел“ ползва услугите на преводачи от Европейската агенция за подкрепа в областта на убежището. Преводачите посещават обекта всеки работен ден на осемчасов работен ден и съдействат на служителите в комуникацията им с търсещите закрила. Освен тях трима служители на ПМЗ „Овча купел“, сред които е и началникът на отдела, владеят арабски език.

В. И. сподели, че в началото обекта, за който отговаря е бил обслужван от 7-8 преводачи, от Европейската агенция за подкрепа в областта на убежището, но към момента на извършваната проверка бяха шест поради намаления капацитет за лицата, които търсят закрила.

След като се запозна с горепосочените обстоятелства, институцията на омбудсмана намира, че осигуряването на преводачи от Европейската агенция за подкрепа в областта на убежището, не е трайно решение на проблема с липсата на преводачи в администрацията на ДАБ при МС, поради което намира отправените препоръки до Министерски съвет и до Председателя на ДАБ при МС за **неизпълнени**.

Сградата на ПМЗ „Овча купел“ се отоплява чрез локално парно отопление, а топлата вода се осигурява чрез бойлери.

Към момента на извършване на проверката, проблемите свързани с течове, които бяха констатирани през миналогодишната проверка, са отстранени. Началникът на отдел ПМЗ „Овча купел“ сподели, че администрацията се е ангажирала редовно да информира настанените лица, търсещи закрила да не оставят постоянно течаща вода в санитарните възли.

Предвид горното, институцията на омбудсмана намира отправената препоръка до директора на РПЦ-София относно *„предприемането на действия (включително и разяснителни сред настанените лица) за контролиране на течащата вода“* за **изпълнена**.

Приема се за **изпълнена** и препоръката до директора на РПЦ-София *„помещението на третия етаж в блок „А“ (кухня) да бъде основно почистено и затворено до осигуряване на средства за цялостния му ремонт и преоборудване“*, тъй като към момента на проверката, етажът, на който се намира помещението, е затворен и няма достъп до него.

По отношение на отправената препоръка до Председателя на ДАБ при МС *„да бъдат предприети действия за ограничаване на достъпа на външни лица в РПЦ-София“* (ПМЗ „Овча купел“), г-н И. информира, че са взети мерки, в обекта да не влизат други лица, различни от настанените, които търсят закрила и имат открити процедури по Закона за убежището и бежанците. Според него, има чести случаи на чужди граждани, които идват в сградата на обекта и желаят да подадат молби за закрила. Същите влизат на територията на страната по неустановения ред или не са вписани в съответен регистър. От съображения за сигурност, служителите на ПМЗ

„Овча купел“ се обръщат за съдействие към органите на МВР, които да извършат пълна проверка относно самоличността на чуждите граждани, да ги впишат в съответните регистри, както и други необходими действия съобразно действащото законодателство.

В началото на проверката, проверяващият екип стана пряк свидетел на предаването на двама чужди граждани с неустановена самоличност на служители на МВР. Същите бяха претърсени от длъжностни лица от същия пол, не им бяха поставени белезници и бяха откарани до съответното районно управление.

След като чуждите граждани бъдат проверени от МВР и Държавна агенция „Национална сигурност“, от ДАБ при МС продължават с процедурите за предоставяне на закрила.

Други случаи на външни лица, които се опитват да пренощуват в сградата на ПМЗ „Овча купел“, са чужденци с открити производства за предоставяне на закрила, но настанени в други центрове на ДАБ при МС като РПЦ-Харманли.

Има и случаи на външни лица, които идват в ПМЗ „Овча купел“ с молби за закрила, които са придружавани и представлявани от адвокати.

От обекта са предприели сериозни действия за контрол на лицата, които влизат в сградата, ограничен е достъпът на външни лица, поради което институцията на омбудсмана приема отправената препоръка до председателя на ДАБ при МС за **изпълнена**.

В изпълнение на договор за възлагане на обществена поръчка, в обекта се извършват редовно услуги по дезинфекция, дезинсекция, дезакаризация и дератизация от лицензиран изпълнител. Въпреки това, в обекта продължава да има наличие на хлебарки и други вредители.

Изхранването на настанените в ПМЗ „Овча купел“ лица се осигурява чрез доставчик, с който ДАБ при МС има сключен договор след проведена процедура по Закона за обществените поръчки.

Съгласно условията на договора за предоставяне на услугите, възложителят заплаща на изпълнителя на база единичните цени, предложени от изпълнителя в ценовото му предложение. Единичната цена за един пълен храноден на човек по договора е 4,48 лв. без ДДС и 5,38 лв. с ДДС.

Изпълнителят е задължен да предоставя услугите и да изпълнява задълженията си в уговорените срокове и качествено, в съответствие с договора и приложенията към него. Той следва да доставя по предварителна заявка, ежедневно, три пъти на ден, на възложителя готова храна, отговаряща на предварително заложените изисквания.

Готовата храна се доставя на порции, в кутии за еднократна употреба, със съответните прибори за хранене.

Настанените лица в ПМЗ „Овча купел“ получават храната си в обособено за това помещение в блок „В“ и се хранят в помещенията, в които са настанени.

Доставена храна към момента на проверката – боб с пилешко месо и хляб за обяд

Храната за търсещите закрила се доставя в ПМЗ „Овча купел“ всеки ден, както следва:

Закуска – от 09:30 до 10:00 ч.;

Обяд – от 13:00 до 13:30 ч.;

Вечеря – от 16:00 до 16:30 ч.

Обектът не разполага със столова от години, поради което настанените лица се хранят по стаите си, в които са настанени.

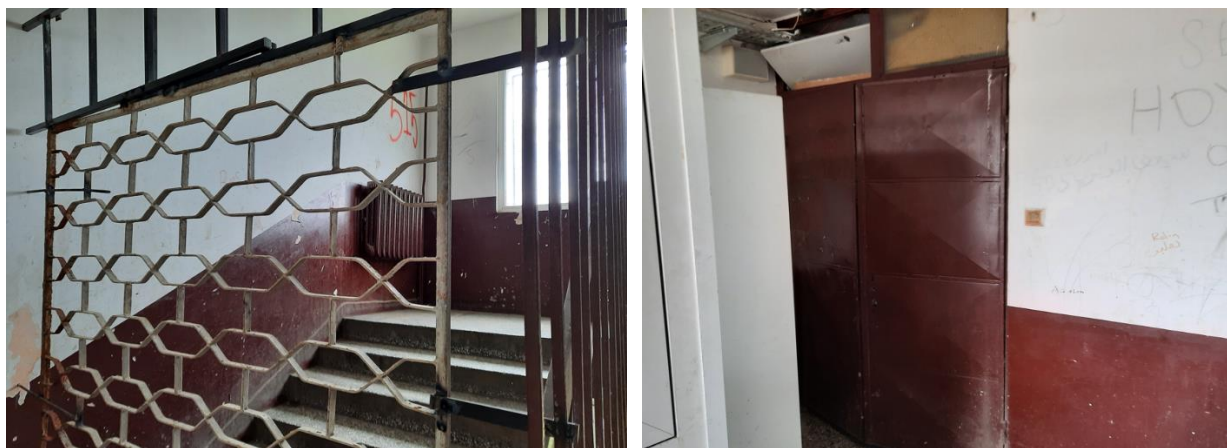
След срещата си г-н В. И., екипът на омбудсмана извърши обиколка на целия обект, придружен от длъжностно лице, което работи в него.

На първия етаж от сградата има стаи за настаняване на лица, търсещи закрила, лекарски кабинет, изолатор за лица, които се нуждаят от специално лечение, перално помещение, склад и помещения за провеждане на интервюта с чужденци.

Спалното бельо и прането на настанените редовно се изпира в находящото се в обекта перално помещение. В него работи назначеният в ПМЗ „Овча купел“ домакин. Обектът разполага с професионална пералня за изпиране на голямо количество пране и с необходимите перилни препарати.

В склада на първия етаж на обекта се съхраняват постелъчен инвентар, перилни препарати и тоалетни принадлежности, които се предоставят на всяко новонастанено лице търсещо закрила.

Екипът констатира, че трети (ниско и високо тяло от сградата), пети, шести и седми етаж наистина са затворени, не се ползват и няма достъп до тях, както по стълбите, така и чрез асансьора.

Поставени решетки пред стълбището за 5-ти ет.   Залючени врати на входа за 3-ти ет.

Както при миналогодишната проверка, така и сега, екипът констатира, че повечето от вратите на помещенията за настаняване са разбити и не са годни за ползване. Поради тази причина институцията на омбудсмана намира отправената препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат сменени повредените врати в помещенията за настаняване в лица търсещи закрила в ПМЗ „Овча купел“, за **неизпълнена**.

Част от разбитите врати на помещенията за настаняване на търсещи закрила

По стълбището, коридорите, стаите за настаняване, както и в дворното пространство около сградата нямаше наличие на голямо количество боклук, както при миналогодишната проверка. Началникът на отдел ПМЗ „Овча купел“ сподели, че е предприета организация за почистване и екипът на омбудсмана констатира, че наистина в обекта е по-чисто в сравнение с миналата година.

След предварително договаряне, от СО Район „Овча купел“ са разрешили на ПМЗ „Овча купел“ да ползват три от поставените пет контейнера за боклук, разположени на улицата пред обекта. Според г-н И. за поддържането на чистотата в сградата и дворното място са необходими поне още три контейнера.

С оглед на гореизложеното, институцията на омбудсмана намира отправената препоръка до председателя на ДАБ при МС *да се предприемат действия за организация за събирането на битовите отпадъци в ПМЗ „Овча купел“, които са оставени на неопределени за това места за изпълнена.*

Институцията на омбудсмата отправя препоръка до началника на отдел ПМЗ „Овча купел“ и до кмета на СО Район „Овча купел“ да бъдат предприети действия са осигуряването на необходимия брой контейнери за боклук.

Предоставените контейнери за боклук от СО Район „Овча купел“

По време на обиколката проверяващият екип не констатира наличие на течове в сградата, но нанесените щети от предишни такива остават неотрмонтирани.

Условията за настаняване извън сигурната зона за непълнолетни продължават да не са добри, въпреки че всяка стая за настаняване разполага със самостоятелна баня със санитарен възел.

Помещенията са оборудвани с двуетажни легла, шкафчета, столове и радиатори за отопление.

На четвъртия етаж от сградата на ПМЗ „Овча купел“ продължава да се помещава сигурна зона за непридружени ненавършили пълнолетие лица. Всички настанени, към момента на извършената проверка, бяха непълнолетни момчета от арабскоговорящи страни.

Помещенията, в които са настанени непридружените деца, разполагат с легла, метални ученически шкафчета, бани с тоалетни и радиатори за отопление през студените месеци в годината, а на прозорците има поставени решетки от съображения за сигурност.

Проблемите с течовете наистина са преодолени, но нанесените щети от тях продължават да не бъдат ремонтирани. Поради тази причина, институцията на омбудсмана намира отправената препоръка до председателя на ДАБ при МС, : *“да се отстранят щетите от течове по таваните и стените в сградата на ПМЗ „Овча купел“*, за **неизпълнена.**

Стая за настаняване на лица, търсеци закрила

Стая от сигурната зона за настаняване на непридружени непълнолетни лица

Щети, предизвикани от течове

Коридора на четвъртия етаж

Началникът на отдел ПМЗ „Овча купел“ уведоми проверяващия екип, че предоставената преди време линейка за ползване от ДАБ при МС е пререгистрирана като обикновено превозно средство и се ползва за превоз на настанени лица, които

търсят закрила. По този повод институцията на омбудсмана намира отправената препоръка до председателя на ДАБ при МС, *за пререгистриране на линейката*, за **изпълнена**.

Поставените на покрива на сградата на ПМЗ „Овча купел“ соларни колектори за топла вода продължават да бъдат непроверени в техническо отношение и непозвани за нуждите на обекта. Предвид това положение, институцията на омбудсмана намира отправената препоръка до председателя на ДАБ при МС, *по възможност инсталираните соларни колектори, намиращи се на покрива да бъдат проверени и въведени в експлоатация*, за **неизпълнена**.

2. Администрация и човешки ресурси

Според представена справка от началника на ПМЗ „Овча купел“, в обекта са предвидени общо 51 работни длъжности. Към момента на извършване на проверката четири от тях бяха вакантни, както следва: 2 за главен експерт, 1 за младши експерт и 1 за специалист. От администрацията изразиха надежда, свободните длъжности в отдел ПМЗ „Овча купел“ да бъдат заети в скоро време.

Предвид горното, институцията на омбудсмана отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат обявени конкурси и да бъдат назначени служители на незаетите длъжности в посочения обект.

От включените в длъжностното щатно разписание 51 длъжности, осем от тях са по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ).

В отговор на повдигнат въпрос от проверяващия екип, дали утвърденият брой служители е достатъчен за ПМЗ „Овча купел“, от администрацията отговориха, че зависи от броя настанени лица търсещи закрила. При всички положения ако броя на служителите в длъжностното щатно разписание бъде увеличен, новоназначените длъжностни лица значително ще спомогнат за функционирането на отдела за предоставяне на международна закрила.

Относно условията на труд, служителите на ПМЗ „Овча купел“ споделиха, че ще е желателно в коридорите да им бъдат поставени диспенсъри за вода и в сградата да бъде обособено помещение, в което ще могат да прекарват обедните си почивки.

Началникът на обекта сподели, че е подавал докладна записка до ръководството на ДАБ при МС за поставянето на климатици в работните кабинети на служителите, както и докладна записка за предоставянето на „залежала техника, която не се ползва и съхранява в склад на централното управление на институцията“.

В. И. сподели още, че от шест броя компютри, които е помолил да бъдат предоставени от централното управление, само три са били осигурени.

С оглед на гореизложеното институцията на омбудсмана отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да се подобрят условията на работа на служителите в отдел ПМЗ „Овча купел“.

3. Медицинско обслужване

В медицинския кабинет от осем години работи само един лекар, назначен на служебно правоотношение в ДАБ при МС. Други медицински специалисти и помощен персонал, които да подпомагат дейността му не са назначавани, което налага той да извършва сам целия обем медицински и здравни дейности в РПЦ. Когато ползва отпуск на практика медицинското обслужване в кабинета се прекратява до завръщането му.

Медицинският кабинет в РПЦ-София, спешен шкаф и шкаф с лекарствени продукти

Кабинетът разполага с необходимото оборудване, има спешен шкаф, лекарства и консумативи в срок на годност. Въпреки недостига на персонал, медицинска документация е пълна и се води редовно и изрядно.

На новонастанените лица, търсеци закрила, задължително се взима фецес и се изпраща за изследване за чревни паразити и микробиологично изследване, както и кръв за малария на всички пристигащи от ендемични за малария страни, независимо от наличието или отсъствието на клинични показатели, в съответствие с предписанията на СРЗИ.

При наличие на съгласие, се правят изследвания за ХИВ и Васерман. Изследвания за хепатит рутинно не се правят.

За съжаление, за пореден път се констатира, че въпреки че са здравноосигурени от държавата, само малък брой от настанените лица, търсеци закрила, имат определен общопрактикуващ (личен) лекар, което нарушава техни права като здравноосигурени лица. Сред причините са, както нежеланието им да осъществят правото си на избор, така и че малко ОПЛ се съгласяват да записват в пациентската си листа чужденци. Липсата на езикови познания също е сред причините. В тази връзка беше уточнено, че изборът на личен лекар за чужденците не става по служебен път, каквато възможност не е нормативно регламентирана. Не е изпълнена от ДАБ и направената при предходната проверка препоръка, съвместно със Столичната здравноосигурителна каса да се обсъдят възможностите за избор на общопрактикуващ лекар на настанените чужденци, търсеци закрила, за да бъдат гарантирани правата им, като здравноосигурени лица.

Здравноосигурителните права на настанените чужденци се уреждат и излизат в системата в рамките на месец, като за спешните случаи се изпраща писмо до НАП.

Спешна медицинска помощ, както и неотложна в извън работния график на лекаря, се осигурява чрез тел. 112, като се съобщава за откази от страна на екипите на ЦСМП. Настанените лица се транспортират предимно към УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“ ЕАД, както и към УМБАЛ „Александровска“ ЕАД. За съжаление, беше получена информация за нови случаи на немотивиран отказ пациентите да бъдат хоспитализирани в болнични заведения.

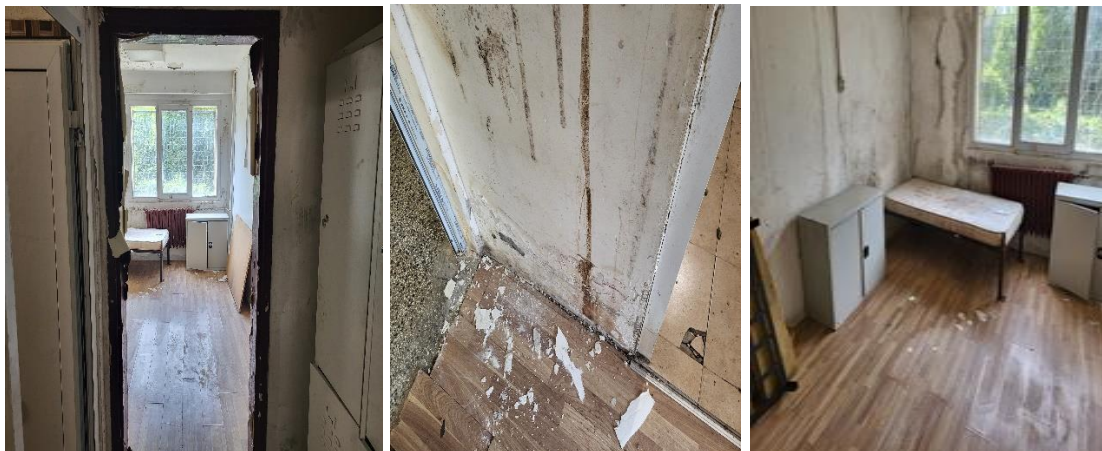
Необходимостта от хирургична намеса е свързана най-често с получени наранявания, вследствие продължителното ходене пеша, както и с измръзвания.

По-често срещани кожни заболявания сред чужденците са краста и инфектирани рани, причинени главно от ухапвания от насекоми, които се консултират в специализирани лечебни заведения на територията на столицата.

Лекарствените продукти се осигуряват по списък от ДАБ, по предварителна заявка на лекаря, съобразно утвърден списък за медикаменти, но за съжаление заявките невинаги се изпълняват изцяло. Лекарства могат да бъдат осигурявани и със съдействието на БЧК.

Към момента на проверката не беше установено наличието на чужденци с хронични заболявания, приемащи лекарства, заплащани напълно или частично от НЗОК. При необходимост е осигурена и възможност за диетично хранене.

Проверяващият екип пожела да види изолатора, в който при предходната проверка беше настанен млад мъж с ампутирани части на ходилото и подбедрицата, но установи, че помещението е празно, в изключително лошо състояние и на практика неизползваемо, поради което нуждаещите се от наблюдение търсеци закрила чужденци са настанявани в други помещения и посещавани и наблюдавани от лекарката.

Изолатор

За поредна година е констатирано наличието на сериозни проблеми при осигуряването на дентална помощ за лицата, търсеци закрила. Продължава практиката денталната помощ да се оказва основно в Стоматологичния факултет на МУ, като с изключение на протезичните изработки, помощта се оказва безплатно.

II. ПМЗ „Военна рампа“

1. Капацитет и материално-битови условия

Проверяващият екип беше посрещнат от г-жа М. М. – директор на Регистрационно-приемателен център – София и от г-н И. Ц. – началник на отдел ПМЗ „Военна рампа“.

Към момента на извършване на проверката в обекта бяха настанени общо **187** търсеци закрила, от които 132 мъже, 11 жени и 44 деца (32 непридружени).

Настанените лица в ПМЗ „Военна рампа“ са от следните националности, както следва:

Сирия – 19 души (1 мъж, 5 жени, 13 деца, от които 9 непридружени);

Афганистан – 142 души (111 мъже, 5 жени, 26 деца, от които 22 непридружени);

Пакистан – 4 души, всички мъже;

Иран – 9 души (8 мъже и 1 непридружено дете);

Без гражданство – 5 души (1 мъж и 4 непридружени деца);

Други националности – 8 души (7 мъже и 1 жена).

Ръководството на РПЦ-София сподели, че в сградата, в която се помещава ПМЗ „Военна рампа“ не са извършвани основни ремонти от 2014 г. Единствено се извършват козметични ремонти за поддържане на баните.

Подобно на ПМЗ „Овча купел“ в ПМЗ „Военна рампа“ също имат проблем с канализацията, предизвикан от спукване на тръба, която е част от водоснабдяването на сградата. Ръководството на РПЦ-София информира проверяващия екип, че се извършва ремонт за отстраняване на щетите по засегнатия водопровод.

Предвид горното, институцията на омбудсмана на Република България отправя препоръка до Министерски съвет да бъде извършена проверка за състоянието на сградата, в която се помещава отдел ПМЗ „Военна рампа“ на ДАБ при МС и да бъдат отпуснати необходимите средства за извършването на ремонтни дейности.

Обектът се охранява от охранители на частна охранителна фирма, които следва да бъдат седем на дневна смяна и пет на нощна смяна. Директорът на РПЦ-София уведоми, че пред ПМЗ „Военна рампа“ и ПМЗ „Овча купел“ има постове на жандармерията, които обаче не могат да влезнат в обектите на ДАБ при МС, освен ако не им бъде подаден сигнал от нейни длъжностни лица.

Комуникацията между служители и търсеци закрила се извършва със съдействието на преводачи, безвъзмездно осигурени от Европейската агенция за бежанци. Услугите на преводачите могат да бъдат ползвани само на територията на центровете на ДАБ при МС. Същите не могат да бъдат ползвани при необходимост в други обекти като болници, структури на МВР и други, **което сериозно затруднява дейността на РПЦ-София и нарушава правата на чужденците.**

Осигурените от Европейската агенция преводачи за структурите към РПЦ-София са следните:

ПМЗ „Овча купел“ – 6 преводача;

ПМЗ „Враждебна“ – 5 преводача;
ПМЗ „Военна рампа“ – 6 преводача.

От администрацията на ПМЗ „Военна рампа“ съобщиха, че до миналата година, до изчерпване на определения ресурс, ДАБ при МС е ползвала услугите на преводачи, с които е имала сключени договори. Според служителите това е бил най-добрия вариант за тях, защото тогава преводачите „са съдействали изцяло при необходимост и заплащането на услугите им е било въз основа на извършената работа“.

Топлата вода в обекта се осигурява чрез топлоелектрическа централа (централно парно отопление).

Храната за настанените лица се осигурява чрез кетъринг. До 2017 г. в сградата където се помещава ПМЗ „Военна рампа“ се е ползвала намиращата се на място кухня, където се е приготвяла храната за търсещите закрила. На същото място се е готвело и за лицата, които са били настанени в ПМЗ „Овча купел“, защото там няма изградена кухня.

Оборудването на кухнята в ПМЗ „Военна рампа“ е закупено със средства от Върховния комисариант за бежанците към ООН. Храната се е приготвяла съобразно културните особености и изискванията на търсещите закрила. През 2017 г. обаче тогавашното ръководство на ДАБ при МС е взело решение настанените да се изхранват чрез кетъринг.

С оглед на гореизложеното, институцията на омбудсмана на Република България отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети действия кухнята в ПМЗ „Военна рампа“ отново да се ползва за осигуряването на по-богат избор на храна сред търсещите закрила.

ПМЗ „Военна рампа“ не разполага с лафка.

По отношение на борбата с вредители, обектът е обслужван от лицензирано търговско дружество, което извършва пръскания и в останалите обекти на РПЦ-София, съобразно сключен с ДАБ при МС договор за обществена поръчка, в сила от м. юни 2024 г.

Служителите от фирмата-изпълнител извършват обработка, както във вътрешните помещения, така и по външните площи на ПМЗ „Военна рампа“ против гризачи, комари, кърлежи, дървеници и хлебарки.

Ръководството на РПЦ-София сподели, че съседния на ПМЗ „Военна рампа“ парцел е силно залесен и „се е превърнал в гора“. Не е ясно чия собственост е този имот, но той видимо не е стопанисван. **Докато не бъдат премахнат плевели, храсти и друга буйна растителност ще продължават да идват всякакви вредители, като плъхове и други гризачи.** Те биват привлечани от хранителните остатъци, които се изхвърлят наоколо.

Във връзка с горното, институцията на омбудсмана на Република България отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети действия за установяването на собственика на съседния имот, от който да бъде потърсена отговорност за стопанисването му.

По отношение проблема с дървениците, г-жа М. М. сподели, че през изминалата година всички дюшеци в спалните помещения са били изцяло сменени с нови.

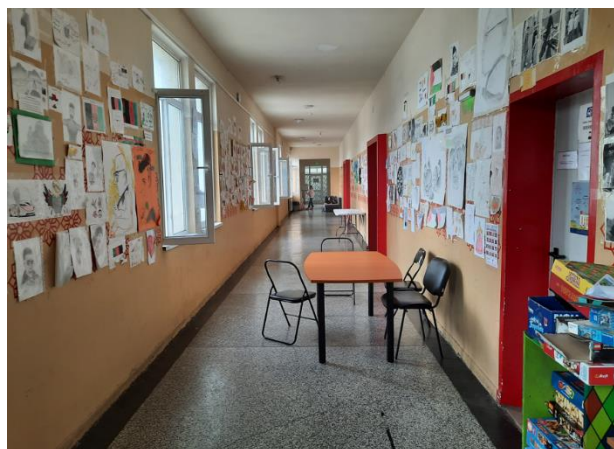
Подобно на други центрове на ДАБ при МС, в ПМЗ „Военна рампа“ настанените деца също нямат желание да се запишат да ходят на училище, не искат да бъдат настанени в български социални домове и предпочитат да останат сред свои сънародници.

След срещата с г-жа М. М. и г-н И. Ц., проверяващият екип извърши обиколка в сградата на ПМЗ „Военна рампа“.

В крилото на сградата, където се помещава администрацията на ДАБ има видими щети по тавана, предизвикани от теч, които следва да бъдат отстранени.

До административното крило е разположена сигурната зона за непридружени непълнолетни. Спалните помещения в нея са обзаведени с двуетажни легла и с метални гардеробчета.

В дъното на коридора, където се намира сигурната зона има санитарни възли и общи бани с кабинки за момчета и за момичета.

Коридорът при сигурната зона за непридружени

Легла в спално помещение в сигурната зона

Помещенията, в които се настаняват непридружените непълнолетни и малолетни деца са в добро състояние, но под част от прозорците на общия коридор има козирка, която е осеяна с боклуци, предимно изхвърлени хранителни продукти.

По време на проверката, проверяващия екип забеляза плъх, който се хранеше с хранителните остатъци по козирката. **При наличието на тези обстоятелства институцията на омбудсмана на Република България отправя препоръка до директора на РПЦ-София да бъде предприета организация за почистването на обекта от изхвърлени хранителни отпадъци, които привличат гризачи и други вредители.**

Плъх на територията на ПМЗ „Военна рампа“ Изхвърлени хранителни остатъци в обекта

ПМЗ „Военна рампа“ разполага с голяма трапезария, в която се хранят търсещите закрила. Непосредствено до нея се намира кухнята, в която не се приготвя храна за настанените от 2017 г.

Кухнята е обзаведена с всички необходими съоръжения за съхранение и приготвяне на хранителни продукти, които към момента на извършваната проверка не се ползваха.

Трапезарията в ПМЗ „Военна рампа“

Кухнята в ПМЗ „Военна рампа“

Хладилни камери при кухнята на ПМЗ „Военна рампа“

Предвид горното институцията на омбудсмана на Република България отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети мерки, кухнята, находяща се в сградата на ПМЗ „Военна рампа“ към РПЦ-София да бъде въведена отново в експлоатация.

Материалните условия, при които са настанени възрастни и семейства не са добри. Има видими материални щети по вратите на спалните помещения, стените и пода. Необходимо е да бъдат извършени спешни ремонтни дейности за подобряване на условията за настаняване на лицата търсеци закрила.

По места има оставени хранителни остатъци, които привличат хлебарки и други вредители.

Повечето от настанените в проверените помещения лица са пълнолетни от мъжки пол, но има и настанени семейства с малолетни деца.

Коридор и стая за настаняване

Стаите за настаняване са обзаведени с двуетажни легла и радиатори за отопление през студените месеци в годината.

Общ санитарен възел

Институцията на омбудсмана на Република България отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети действия за извършване на спешни ремонтни дейности в помещенията за настаняване на пълнолетни лица и на семейства в сградата на отдел ПМЗ „Военна рампа“.

2. Администрация и човешки ресурси

Според представена справка от началника на ПМЗ „Военна рампа“ в обекта се предвидени общо 44 длъжности, от които 17 са вакантни, сред които експертни: 2 за главен експерт, 2 за старши експерт и 6 за младши експерт.

От администрацията на обекта споделиха, че компютърната техника, с която работят е „много остаряла“. Най-новите компютри, с които разполагат са доставени през 2017-2018 г., като те са изключително малък брой. Всички останали машини са значително по-стари.

По отношение на снабдяването с канцеларски материали, служителите в ПМЗ „Военна рампа“ споделиха, че трябва „да пестят...“ поради липса на финансов ресурс.

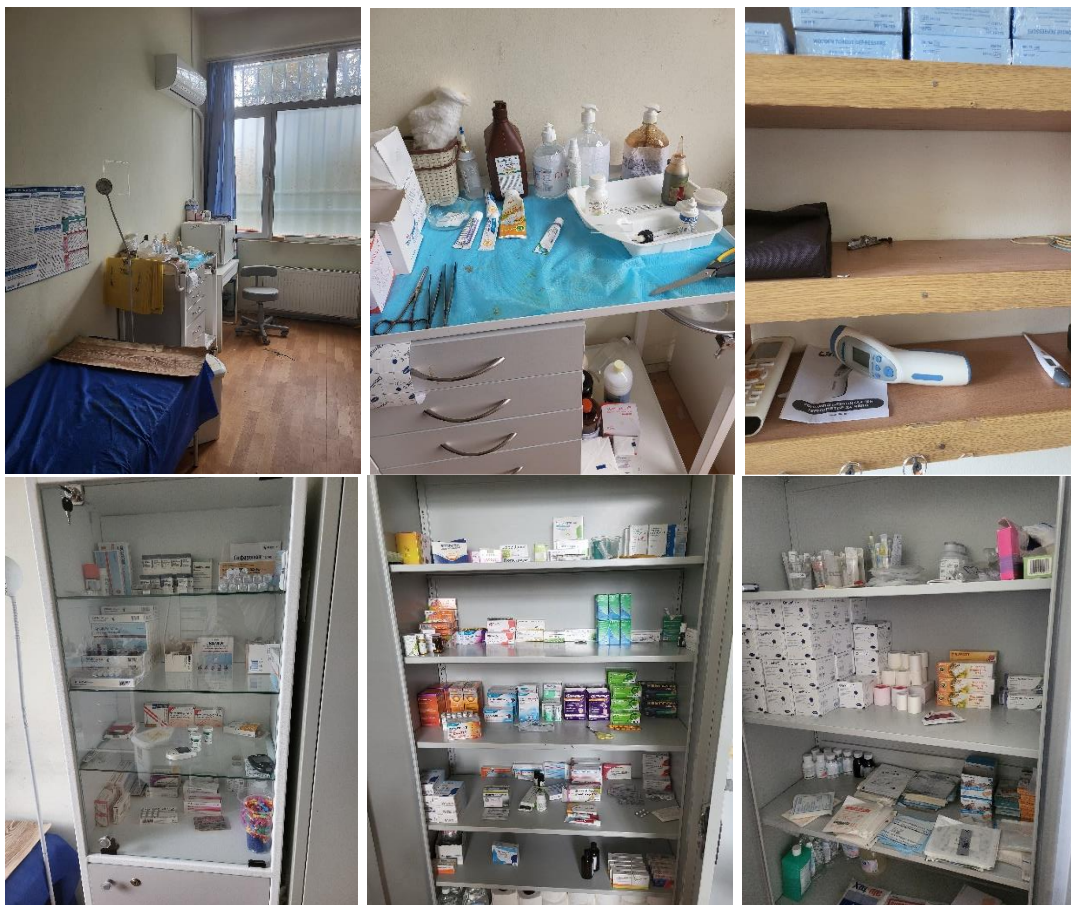
Предвид горното институцията на омбудсмана на Република България отправя препоръка до председателя на ДАБ при МС да бъдат предприети действия за осигуряването на необходимата техника и канцеларски материали за служителите в ПМЗ „Военна рампа“.

3. Медицинско обслужване

В центъра в момента няма лекар, като според получената от ръководството информация, предишният е напуснал преди години. В тази връзка следва да се отбележи и че няма щат за лекар, който, ако се намери желаещ, би бил назначен на длъжност „специалист“ с ниско за професията трудово възнаграждение.

Същевременно, малка част от бежанците имат избран личен лекар, по причини, идентични с тези в ПМЗ „Овча купел“, както и поради краткия им престой.

Към момента центърът се обслужва от парамедик, назначен на 6 часа с финансиране по проект по линия на ФУМИ, което не е дългосрочно и стабилно решение. Независимо от това, при проверката е констатирано, че медицинската документация е пълна и се води редовно, както и че медицинският кабинет е обезпечен с оборудване и консумативи.

Медицински кабинет, спешен шкаф и консумативи

Спешният шкаф е добре зареден и съдържа лекарствени продукти в срок на годност. Същевременно, има лекарствени продукти и консумативи, осигурявани от ДАБ по заявка, съобразно утвърден списък.

В близост до кабинета има изолатор, който към момента на проверката беше празен. Изследвания се взимат и изпращат редовно, денталната помощ се оказва по идентичен с тази в ПМЗ „Овча купел“ ред.

Липсата на лекар или фелдшер, в съчетание със затрудненията при избор на общопрактикуващ (личен) лекар нарушава права на търсещите закрила чужденци – както при текущото им медицинското обслужване в центъра, така и в качеството им

на здравноосигурени лица, което налага необходимостта от обсъждане на мерки за осигуряването им.

III. Специален дом за временно настаняване на чужденци – София (СДВНЧ-София)

1. Капацитет и материално-битови условия

Капацитетът на СДВНЧ-София продължава да бъде за 400 души.

Към момента на извършване на проверката общият брой на настанените чужденци в обекта е **186 души**. От тях 181 са мъже и 5 са жени.

Настанените ненавършили пълнолетие деца бяха 21.

Преобладаваха чужденците със сирийско гражданство (общо 82), от Афганистан (16 лица), от Мароко (42 лица), Иран (45 лица) и други.

Средният престой на чужденците в СДВНЧ-София е около шест дни. С пристигането си лицата подават молба за международна закрила, след което се извеждат от дома и се предават на Държавната агенция за бежанци при МС.

Храната за настанените лица се доставя чрез кетъринг от лицензирано търговско дружество по три пъти на ден.

За лицата, които страдат от определени заболявания се спазват необходимите за тях диети, които се заявяват предварително от лекар, който им извършва задължителен медицински преглед към момента на постъпването им в СДВНЧ.

В обекта няма работеща лавка. При желание и наличие на парични средства, чуждите граждани могат да си закупват хранителни продукти от поставените на място автомати за храни и напитки.

През последната година в СДВНЧ-София са били извършени следните ремонтни дейности:

- Подмяна на част от водопроводните тръби;
- Отстраняване на щети, предизвикани от течове;
- Смяна на гипсокартоните по таваните в помещенията за настаняване.

Според представители на обекта е приет план за извършване на основни ремонти, който се очаква да бъде изпълнен до 2026 г. Във връзка с неговото изпълнение към момента на извършваната проверка се работеше по изготвянето на технически спецификации за провеждане на процедура по реда на Закона за обществените поръчки. Средствата за извършването на строително-ремонтните дейности са осигурени от Фонд „Убежище, миграция и интеграция“.

Проблемите с хлебарки, дървеници и други насекоми вредители драстично са намалени. В хода на проверката, проверяващият екип установи това обстоятелство. От ръководството на СДВНЧ-София споделиха, че в обекта са били извършени две обгазявания срещу вредителите. При първото обгазяване са били затворени целите блокове 2 и 3, както и част от блок 1 в продължение на две седмици.

След второто обгазяване, служителите на СДВНЧ-София почти не са срещали дървеници, но с настаняването на новопостъпили лица, независимо от предприетите мерки продължава да има наличие на такива вредители.

С цел пълното премахване на дървеници от територията на обекта от персонала извършват следните действия:

- изземва се целия багаж на новонастанените чужди граждани и се поставя за замразяване в специални хладилни камери;
- след определения престой в хладилни камери, багажът се изпира;
- докато получат багажа си обратно на новонастанените чужди граждани се раздават временни дрехи за 48 часа.

Проверяващият екип констатира, че временни дрехи се дават предимно на лица от мъжки пол. За жените, стриктно спазващи определени религиозни норми за облеклото не са предвидени подходящи облекла, поради което същите ползват дрехите си от личния багаж.

Предвид горното институцията на омбудсмана отправя препоръка до директора на Дирекция „Миграция“ на Министерство на вътрешните работи да бъдат предприети действия за осигуряването на подходящи временни облекла за лицата от женски пол, изповядващи ислямска религия.

Освен горепосочените основни обгазявания срещу вредителите продължава да се извършва редовно пръскане от лицензирани търговски дружества. Препаратите, които ползват са предварително одобрени от Регионалната здравна инспекция.

От СДВНЧ-София споделиха, че след извършване на пръсканията, препаратите се преобразуват от течно в газообразно състояние, което осъществява проникването им в по-труднодостъпни места където се крият вредители. Препаратите ликвидират дървениците, но имат по-слаб действащ ефект върху техните ларви.

Обектът продължава да разполага с помещения, които се ползват за молитвен дом, компютърна зала и библиотека за настанените лица.

Във връзка с изпълнението на отправените препоръки от проверката през 2023 г., екипът на омбудсмана направи следните констатации:

- относно препоръката да бъдат назначени преводачи, които да съдействат за комуникацията с настанените чужди граждани, от СДВНЧ-София споделиха, че имат сключен договор с лицензирана агенция, която изпраща преводачи след предварително изпратена заявка;

- по отношение на осигуряването на сенници в местата за престой на открито през горещите месеци в годината се поставя тента през летото;

- относно препоръката за откриването на щатни бройки за дезинфектори към момента на извършваната проверка беше констатирано, че все още **не са открити**.

За конвоирането на настанени чужди граждани до места като съдилища, Медицински институт на МВР и др. СДВНЧ-София разполага с моторни превозни средства, макар че някои от тях са стари и амортизирани.

Предвид горното, институцията на омбудсмана отправя препоръка до Министъра на вътрешните работи да бъдат предприети действия за извършване на техническа проверка на старите моторни превозни средства и при необходимост да бъдат подменени с нови.

Проверяващият екип обходи стаите и другите помещения по етажите и проведе разговори с част от настанените лица в присъствието на преводач на арабски език, като в рамките на обхода и на проведените събеседвания констатира следното:

Има четири на брой работещи перални, като има разлепено упътване за тяхната употреба.

Перални и санитарно помещение в Блок 1

В Блок 1 на СДВНЧ-София, гражданка на Народна република Бангладеш се оплака от болки от кръста до коляното. Сподели, че всеки ден, на всеки десет минути ѝ се налага да ходи до тоалетната и не ѝ осигуряват лекарства. В тази връзка, екипът на НПМ се обърна към лекаря на обекта, който съобщи, че на чужденката ѝ се дават нестероидни противовъзпалителни.

Марокански гражданин се оплака, че от четири месеца е със счупен крак в областта на залавното място. Настанен е в едно помещение с още двама души.

Чужденците, настанени в Блок 1 споделиха, че персоналът на обекта се държи добре с тях. Екипът на омбудсмана не констатира проблеми при други от настанените, нито получи никакви оплаквания от тях, освен във връзка с това, че част от настанените се оплакаха от ухапвания от дървеници.

Помещения за настаняване на чужди граждани в Блок 1

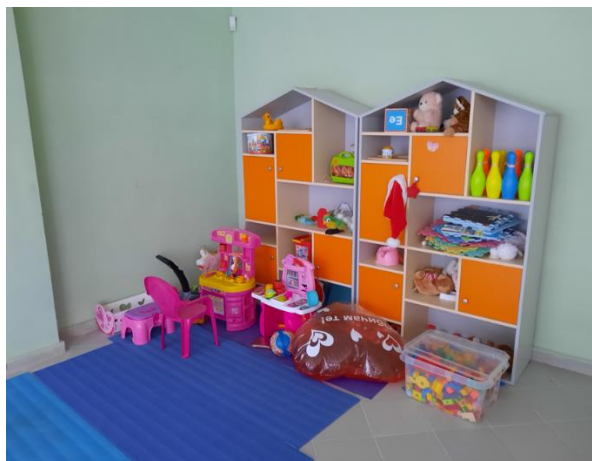
Условията за настаняване в Блок 1 като цяло са добри, но имат нужда от освежителен ремонт по места, както и смяна на вратите, които са стари и с видими нанесени щети по тях.

Екипът на омбудсмана установи наличие на детски кът, в който настанените деца могат да си играят свободно.

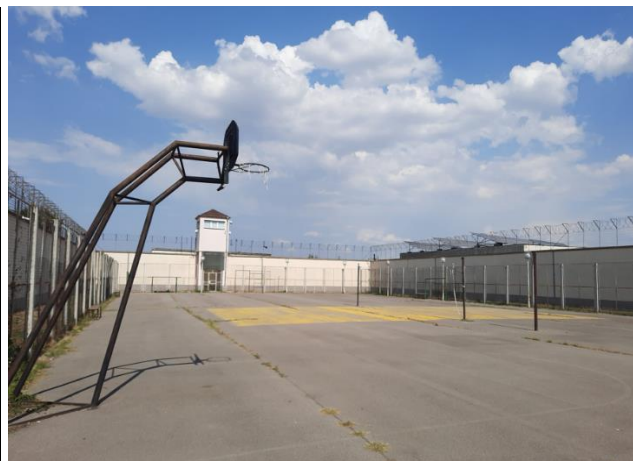
В помещения на Блок 2 бяха настанени предимно граждани на Афганистан, Бангладеш и от арабски държави като Сирия. Някои от интервюираните лица също се оплакаха от ухапвания от дървеници, но никой не изрази оплакване от лоши условия или лошо отношение от страна на служителите.

В помещенията, в които са настанени уязвими групи лица, сирийска гражданка с две малолетни лица сподели, че са ги върнали от Кралство Нидерландия. По време на разговора с екипа на омбудсмана се установи, че тя е била в Република България и преди, където е подала молба за закрила пред ДАБ при МС, но не е изчакала да завърши производството ѝ по образуваната преписка.

Проверяващият екип ѝ обърна внимание, че когато подаде молба за закрила пред съответната институция в държава-членка на Европейския съюз е необходимо да изчака да завърши образуваното производство, като в противен случай има риск да я върнат в страната, в която е подала първоначално молба заедно с децата ѝ и да ги настанят в СДВНЧ.

Детски кът в СДВНЧ-София

Игрище на територията на СДВНЧ-София

Настанените чужди граждани в СДВНЧ-София могат да прекарват по график време на открито в обособено за това помещение на територията на обекта. В него има поставени баскетболни кошове и мрежи за волейбол.

Условията за настаняване в Блок 2 не са особено добри. Необходимо е да бъдат извършени ремонтни дейности по тях за отстраняване на видими щети, особено в санитарните помещения.

Помещение за настаняване в Блок 2

Баня в Блок 2 на СДВНЧ-София

Настанените в Блок 2 бяха само пълнолетни лица от мъжки пол, разпределени по етажите съобразно тяхната националност. Гражданите на арабски държави се настаняват отделно от афганистанските граждани с цел да бъдат избегнати евентуални конфликти между тях.

Помещения за къпане в Блок 2 на СДВНЧ-София

Предвид недобрите условия за настаняване в Блок 2 на СДВНЧ-София, институцията на омбудсмана отправя препоръка до министъра на вътрешните работи да бъдат предприети действия за извършването на спешни ремонтни дейности в обекта.

2. Администрация и човешки ресурси

От ръководството на СДВНЧ-София заявиха, че е намален броя на служители. Поради тази причина до 01.04.2024 г. служителите от охранителния състав са работили на 12-часови смени, но след посочената дата са преминали на 24-часови смени.

Във връзка с горното институцията на омбудсмана отправя препоръка до директора на Дирекция „Миграция“ на МВР да бъдат предприети действия за запълване на свободните щатни бройки в СДВНЧ-София.

ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗВЪРШЕНИТЕ ПРОВЕРКИ ИНСТИТУЦИЯТА НА ОМБУДСМАНА ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ ПРЕПОРЪКИ::

I. До Министерски съвет:

1. Да бъде извършена проверка на състоянието на сградата, в която се помещава отдел ПМЗ „Военна рампа“ на ДАБ и да бъдат отпуснати необходимите средства за извършването на ремонтни дейности
2. Да бъдат отпуснати средства за извършване на цялостен ремонт на сградата, в която се помещава Отдел ПМЗ „Овча купел“ на РПЦ-София, находяща се в гр. София, кв. „Овча купел“, ул. „Монтевидео“ № 21А;
3. Да бъдат предприети мерки за подобряване на охраната на РПЦ-София със съдействието на служители от Министерство на вътрешните работи

II. До министъра на вътрешните работи:

1. Да бъдат предприети действия за извършване на техническа проверка на старите моторни превозни средства в СДВНЧ-София и при необходимост да бъдат подменени с нови;
2. Да бъдат предприети действия за извършването на спешни ремонтни дейности в помещенията за настаняване в Блок 1 и в Блок 2 на СДВНЧ-София.

III. До председателя на ДАБ при МС:

1. Да бъдат обявени и проведени конкурси и да бъдат назначени служители на незаетите длъжности в ПМЗ „Овча купел“ и в ПМЗ „Военна рампа“;
2. Да се подобрят условията на работа на служителите в отдел ПМЗ „Овча купел“ и в отдел ПМЗ „Военна рампа“;
3. Да бъдат предприети действия за осигуряването на необходимата техника и канцеларски материали за служителите в ПМЗ „Овча купел“ и в ПМЗ „Военна рампа“;
4. Да бъдат извършени ремонтни дейности в спешен порядък за привеждането на медицинския изолатор в сградата на отдел ПМЗ „Овча купел“ в годен за ползване от пациенти;
5. Да бъдат предприети действия кухнята в ПМЗ „Военна рампа“ отново да се ползва за осигуряването на по-богат избор на храна сред търсещите закрила;
6. Да бъдат предприети действия за установяването на собственика на съседния на отдел ПМЗ „Военна рампа“ имот, от който да бъде потърсена отговорност за стопанисването му;
7. Да бъдат предприети действия за извършване на спешни ремонтни дейности в помещенията за настаняване на пълнолетни лица и на семейства в сградата на отдел ПМЗ „Военна рампа“;
8. Активно да бъдат потърсени медицински специалисти за обектите на РПЦ-София;
9. Съвместно с СЗОК да бъдат обсъдени възможностите на достъпен избор на общопрактикуващ (личен) лекар на търсещите закрила чужденци, за гарантиране на

правата им като здравноосигурени лица, в това число относно достъпа им до специализирана извънболнична и болнична медицинска помощ, достъп до лекарствени продукти и медицински изделия, заплащани напълно или частично от НЗОК и др.

IV. До директора на Дирекция „Миграция“ при МВР:

1. Да бъдат предприети действия за осигуряването на подходящи временни облекла за лицата от женски пол, изповядващи ислямска религия;
2. Да бъдат предприети действия за запълване на свободните щатни бройки в СДВНЧ-София.

V. До директора на РПЦ-София на ДАБ при МС:

Да бъде предприета организация за почистването на отдел ПМЗ „Военна рампа“ от изхвърлени хранителни отпадъци, които привличат гризачи и други вредители.

VI. До началника на отдел ПМЗ „Овча купел“ на РПЦ-София:

Да бъдат предприети действия за осигуряването на необходимия брой контейнери за боклук в обекта.

VII. До кмета на СО Район „Овча купел“:

Да бъдат предприети действия за осигуряването на необходимия брой контейнери за боклук в обекта.